

STELLA VARIABILIS

Orgaan van de Werkgroep Veranderlijke Sterren
Redactieadres: Postbus 800, 9700 AV Groningen

Voorwoord

Om het contact met de leden te verbeteren heeft het bestuur van de Werkgroep Veranderlijke Sterren besloten een mededelingenblad in het leven te roepen dat dan met een frequentie van ongeveer vier maal per jaar zal verschijnen. Het is de bedoeling dat niet alleen zoals voorheen volstaan wordt met het vermelden van de jaarlijkse J.D.-tabel en werkgroepszaken maar dat ook aandacht wordt geschonken aan praktische zaken die het waarnemen betreffen.

Bij deze worden waarnemers die ervaring hebben opgedaan bij het schatten die vermeldenswaard zijn en waarmede met name beginnende waarnemers hun voordeel kunnen doen, uitgenodigd een en ander op papier te zetten en dit te sturen naar het reactieadres van Stella Variabilis - postbus 800, 9700 AV Groningen.

Natuurlijk zijn daarnaast bijdragen van waarnemers over hun eigen activiteiten op het gebied van de veranderlijke sterren ook bijzonder welkom. Juist omdat dit naar de mening van het bestuur in hoge mate kan bijdragen tot een versterking van het onderlinge contact tussen de waarnemers van veranderlijke sterren.

Mededeling van de Penningmeester

Wilt U de contributie voor 1982 ten bedrage van f7.50 zo spoedig mogelijk storten op gironummer 489289 ten name van : penningmeester Werkgroep Veranderlijke Sterren, Drossaardlaan 6, 1272 PP Huizen. Leden die op 31 Maart 1982 niet hebben betaald worden van de ledenlijst afgevoerd.

Mededeling van de Secretaris

Met ingang van 1-1-1982 moeten de waarnemingen maandelijks naar de waarnemings-leider worden gestuurd, dus niet meer naar de secretaris zoals tot nu toe het geval was. Het adres luidt: H. Feijth, Oer de Feart 7 9084 BP Goutum. Formulieren en kaarten zijn zoals van ouds bij de secretaris verkrijgbaar.

Amateurbijeenkomst Roden

Deze zal op 24 en 25 April 1982 worden gehouden in de Kapteyn Sterrenwacht te Roden. Het thema van deze voorjaarsbijeenkomst zal zijn: Veranderlijke Sterren. Een mooie gelegenheid voor onze werkgroep om zich te presenteren. Wij denken hierbij onder andere aan een tentoonstelling over onze activiteiten en vragen U om een bijdrage in de vorm van fotomateriaal en dergelijke zodat andere amateurs een indruk kunnen opdoen of eventueel ook interesse krijgen in het waarnemen van veranderlijken. Neemt U contact op met de secretaris om een en ander tijdig te kunnen regelen. Natuurlijk stellen we het op hoge prijs indien U instrumenten die bij het observeren worden gebruikt wilt tentoonstellen, er is ruimte genoeg in de sterrenwacht!

Observaria

In de nacht van 5 op 6 December 1981 was ondergetekende getuige van een zeldzaam verschijnsel. Na met de 155mm f/5 Newton enige zwakke veranderlijken geschat te hebben - tussen de wolken door was de lucht goed transparant - richtte ik de kijker op het veld van U Geminorum. Tot mijn verbazing schatte ik de ster die alleen onder optimale omstandigheden in dit instrument zichtbaar is (helderheid 14.5) te 23^h45^m UT op 13.6. Twee uur later te 2^h21^m was de helderheid toegenomen tot 12.9 waarmee het vermoeden dat het een begin van een uitbarsting betrof werd bevestigd. In de nacht van 6 op 7 December werd de helderheid op 8.9 geschat zodat hier sprake is van een breed maximum dat een halve magnitude helderder is dan een smal maximum.

Ook zou ik hier melding willen maken van een frappant geval van het standhoekeffect. Normaal werd PU Vul geschat op 8.8 met de 110mm Newton waarbij het hoofd zo werd gedraaid dat de verbindingslijn tussen vergelijkingsster 90 en PU (90 links) evenwijdig liep met de verbindingslijn tussen de ogen. Toen ik achter het oculair mijn hoofd zó draaide dat de verbindingslijn tussen PU Vul en vergelijkingsster 82 PU links) evenwijdig liep met de verbindingslijn tussen de ogen werd een schatting verkregen van 83! Welke van beide schattingen juist is kan niet worden gezegd omdat geen officiële richtlijnen bekend zijn die in dit geval uitsluitel kunnen geven.

Hoe dan ook, het is duidelijk dat het standhoekeffect in bepaalde gevallen zelfs bij dezelfde waarnemers met hetzelfde instrument aanleiding kan geven tot forse verschillen. Daarom moet men bij voorkeur de vergelijkingssterren zo kiezen dat deze tezamen met de variabele op één lijn staan.

H. Feijth, Goutum December 1981

Nieuws

Op 24 October 1981 werd in de kleine koepel van de Kapteyn Sterrenwacht de opvolger van de 147mm refractor geplaatst. Het nieuwe instrument is een parallactische 22.5cm f/10 refractor van G. Comello die evenals zijn voorganger hoofdzakelijk gebruikt zal worden voor het waarnemen van veranderlijke sterren. De eerste waarnemingen duiden erop dat onder goede omstandigheden tot diep in de 15^e grootte kan worden geschat zodat veel sterren in hun minimum kunnen worden gezien.

Kometendag - 30 Januari 1982

Deze dag zal in de Kapteyn Sterrenwacht worden gehouden en ook voor onze leden zeker interessant zijn. Inlichtingen bij de secretaris van de Werkgroep Kometen, de heer E.P. Bus, Oosterbadstraat 24 9726 CL Groningen, tel. 050-134211.

Het bestuur wenst alle leden een Prettige Kerst en een succesvol 1982 !
